

The Polish Army in Dunfermline

From late 1940 until the 1944 D-Day preparations the Polish Army had a very significant presence in Dunfermline. Locals thought they were just training. But these plans map their resolve to fight [along with the Home Guard] to hold the city against Nazi invasion.

To an Anti-tank Island scheme of roadblocks, weapons pits & trenches the Polish 'no surrender' attitude added - the High Street Redoubt - key shops & offices to fortify as 'bolt holes'.

Reflecting Poland's bitter experience in 1939 fighting against Hitler's Blitzkrieg onslaught.

These images remind us of these soldiers here in wartime. And the ones who chose to settle here after the war was won - but their country had been lost.

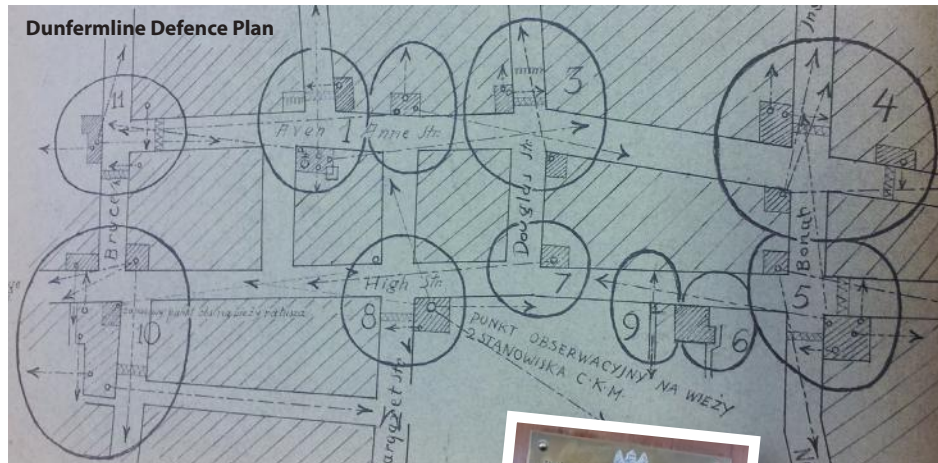
Wojsko Polskie w Dunfermline

Od końca 1940 roku aż do rozpoczęcia przygotowań do lądowania w Normandii, które nastąpiło w czerwcu 1944 roku, Wojsko Polskie odegrało istotną rolę w historii Dunfermline. Mieszkańcy miasta byli przekonani, że żołnierze biorą udział w szkoleniach, jednak z polskich planów obrony Dunfermline wynika, że przygotowywali się wraz z oddziałami Gwardii Krajowej do obrony miasta w razie ataku nazistów.

Plan obrony przeciwpancernej wraz z blokadami drogowymi, okopami strzeleckimi oraz umocnionymi budynkami mieszkalnymi, biurami i sklepami zakładał walkę do ostatniej kropli krwi, podczas której żołnierze broniliby do końca ostatniej reduty przy ulicy High Street. Stanowił on odzwierciedlenie bolesnych doświadczeń Polaków walczących w blitzkriegu z hitlerowskim najeźdźcą.

Wszystko to przypomina nam o polskich żołnierzach w Dunfermline w czasie II Wojny Światowej, jak i o tych, którzy zdecydowali się tu osiedlić na stałe po wygranej wojnie i jednoczesnej utracie ojczyzny.

PLAN OBRONY DUNFERMLINE „REDUTA”

This Plaque was presented to Dunfermline District Council, at a reception held in the City Chambers, on 9 October 1985. The idea behind it came from the group of Polish men and women who met weekly at the home in Dunfermline of Paul and Doreen Leszczuk. They wanted to show their appreciation for the lives they had been able to live in Dunfermline and they decided that the presentation of a plaque would be a fitting way of doing this. Donations towards its cost came mostly from Polish people living locally, and their families and friends. A particular effort was also made to contact and include former Polish soldiers who had actually been stationed in Dunfermline during the war. The plaque itself was made by the Edinburgh firm of Alexander Kirkwood & Son, which had produced badges for the Polish Forces during the war. As to the question of how best to represent the Polish eagle on it, Józef Bełtowski, the much-respected Edinburgh lawyer, came to the rescue. He had served in Dunfermline with the 3rd Cadre Rifle Brigade and it was he who donated his wartime cap badge to be affixed onto the plaque. Nowadays, the Poles of the wartime generation who attended that reception in 1985 are long gone. But they did serve, truly, 'For Our Freedom and Yours'...

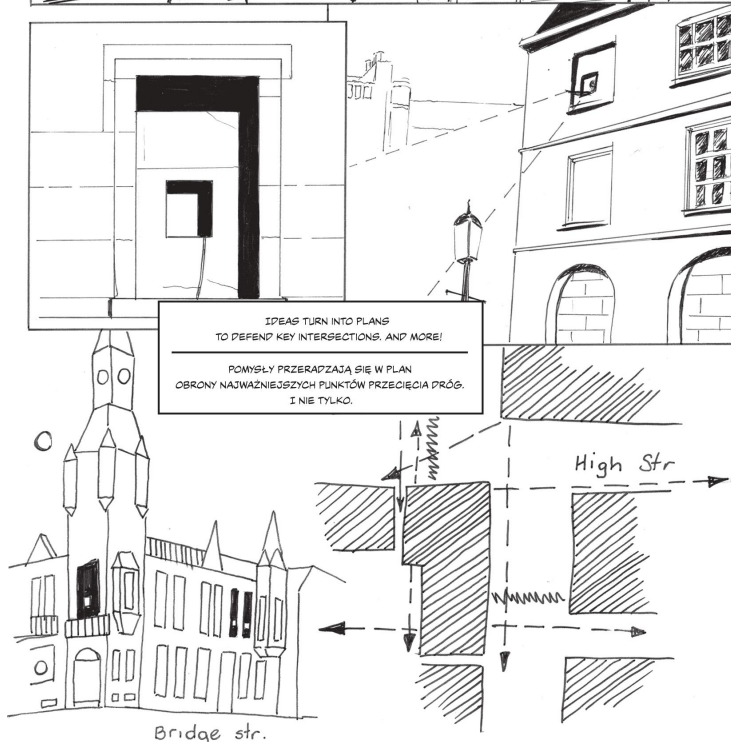

Przedstawiona na fotografii tablica pamiątkowa została zaprezentowana Radzie Okręgowej Dunfermline podczas uroczystego przyjęcia w Ratuszu 9 października 1985 r. Pomysłodawcami byli Polacy, którzy co tydzień spotykali się w domu Paula i Doreen Leszczuk. Postanowili oni wyrazić swoją głęboką wdzięczność za lata, jakie dane im było spędzić w Dunfermline, i uznali, że uczynią to w formie tablicy pamiątkowej. Pieniądże na jej wykonanie ofiarowali miejscowi Polacy, jak również ich rodziny i przyjaciele. Organizatorzy dołożyli wszelkich starań, by nawiązać kontakt z byłymi żołnierzami, którzy w czasie wojny stacjonowali w Dunfermline, i zaprosić ich na uroczystość. Tablica została wykonana przez firmę Alexander Kirkwood & Son z Edynburga, która produkowała w czasie wojny odznaki dla Wojska Polskiego. Pojawiło się pytanie, w jaki sposób przedstawić na tablicy polskiego orła. Z pomocą pospieszył Józef Bełtowski, szanowany prawnik z Edynburga, który służył w 3. Brygadzie Kadrowej Strzelców w Dunfermline. To właśnie on podarował orzełka zdobicięcego jego czapkę wojskową i zgodził się, by przymocować go do tablicy. Nie ma już wśród nas przedstawicieli pokolenia wojennego, którzy w 1985 r. wzięli udział w uroczystości. Pamiętamy jednak, że dzielnie walczyli, „za wolność naszą i Waszą”.

SEE ALL THE ROADS MEETING IN DUNFERMLINE? THE HOME GUARD WERE INSTRUCTED TO CREATE AND DEFEND A RING OF ROAD BLOCKS & AMBUSH POINTS TO DENY THE ROAD AND RAIL NETWORK TO THE ENEMY FOR AS LONG AS POSSIBLE TO BUY TIME FOR REINFORCEMENTS TO ARRIVE AND ENGAGE THE ENEMY. FOR A WHILE THE H.G. WERE ALMOST ON THEIR OWN, UNTIL THE POLISH ARMY ARRIVED IN THE AREA IN LATE 1940 TO DEFEND FIFE FROM INVASION, TRAINING AND COORDINATING THE H.G. TOO.

WIDZICIE DROGI KRZYŻUJĄCE SIĘ W DUNFERMLINE? ODDZIAŁY HOME GUARD, CZYLI GWARDII KRAJOWEJ, OTRZYMAŁY POLECENIE UTWORZENIA PIĘRŚCIENIA BLOKAD DROGOWYCH I ICH OBRONY. PONADTO MIAŁY URZĄDZIĆ ZASADZKI, BY JAK NAJBLIŻEJ UNIEMOŻLIWIĆ WROGOWI KORZYSTANIE Z SIECI DRÓG I KOLEI, ZYSKUJĄC TYM SAMYM NA CZASIE W OCZEKIWANIU NA POSILKI I ROZPOCZĘCIE WALKI. PRZEZ PEWEN CZAS JEDNOSTKI GWARDII KRAJOWEJ BYŁY ZDANE NIEMAL WYŁĄCZNIE NA WŁASNE SIŁY. BYŁO TAK AŻ DO MOMENTU PRZYBYCIA WOJSKA POLSKIEGO POD KONIEC 1940 ROKU. JEJÓ ZAPANIEM MIAŁA BYĆ OBRONA REGIONU FIFE PRZED HITLEROWSKĄ INWAZJĄ, JAK I PRZEPROWADZENIE SZKOLENIA I KOORDYNACJA WSPÓLNYCH DZIAŁAŃ.

First to Fight re-enactors 2017

Bruce Street Drill Hall – a Polish Base

Credits: by Forth Pilgrim and Duncan Graham
 Comic art: Gordon Somers
 Pictures and memories: Tony Leszczuk
 Design: Simplicity Marketing Ltd
 Translation: Monika Krämer
 monika.kraehmer@gmail.com
 Funding: The Polish Consulate in Edinburgh
 Old photos & maps: Copyright Polish Institute & Sikorski Museum

The featured Comic book is available at:
www.ebay.co.uk/itm/152824659174
 Dunfermline Digital tour. Watch:
<https://vimeo.com/236480753?ref=em-share>

www.defendfife.co.uk DefendFife

DEFEND FIFE

THE POLISH ARMY IN DUNFERMLINE

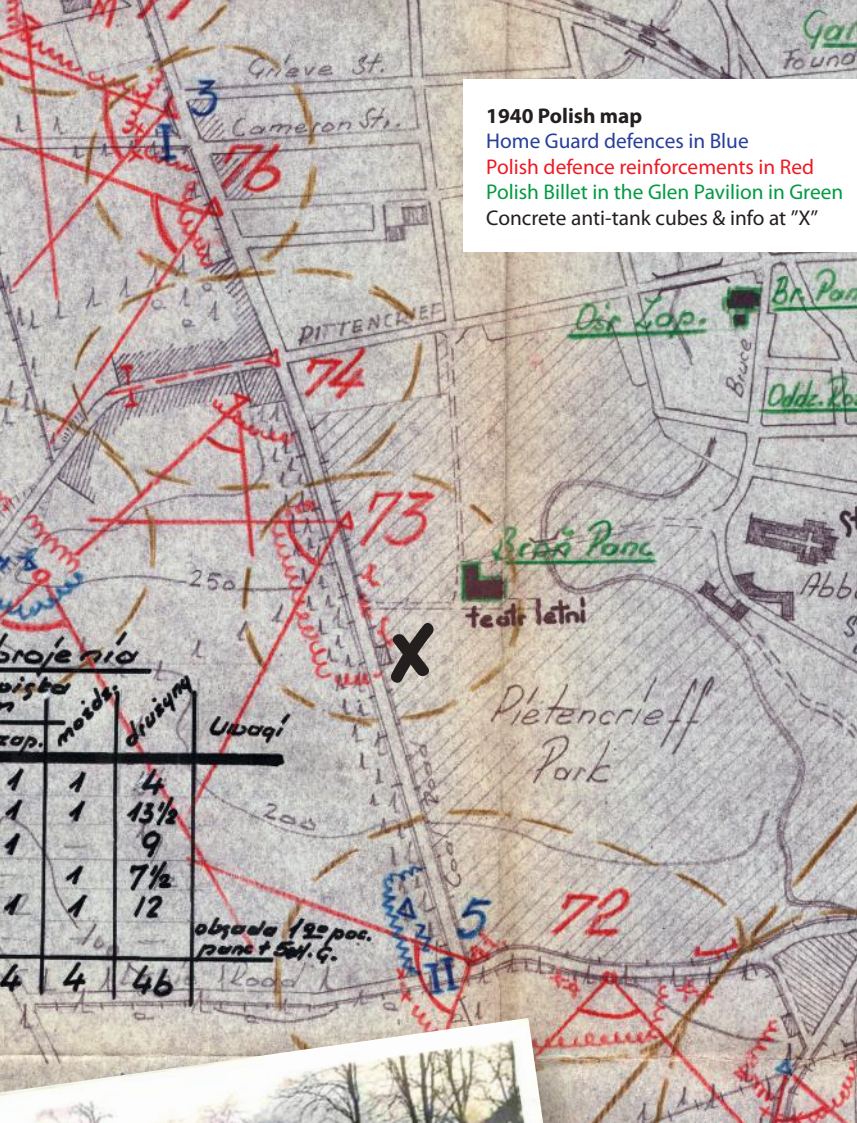
SECRET WAR

- World War II History Guide
- We remember the Polish Soldiers
- Pamiętamy żołnierzy polskich

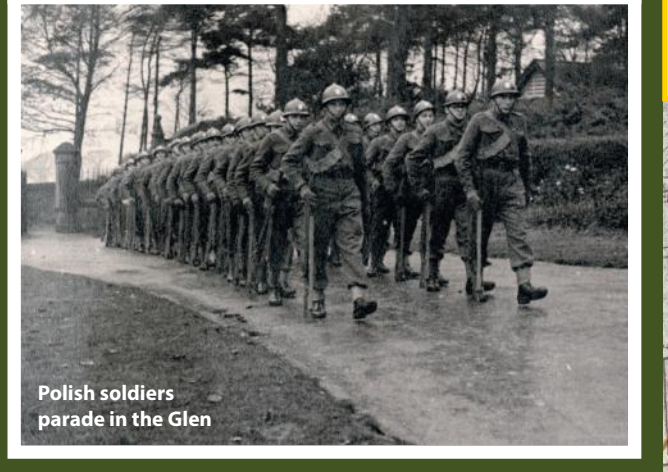
DEFEND DUNFERMLINE! +++

OBRONA MIASTA DUNFERMLINE

1940 Polish map
Home Guard defences in Blue
Polish defence reinforcements in Red
Polish Billet in the Glen Pavilion in Green
Concrete anti-tank cubes & info at "X"

Polish soldiers parade in the Glen

Pittencrieff PARK

October 1940
A.R.P Emergency Committee provided a public air raid shelter immediately to the west of the Pittencrieff Entrance to the Park.

September 1939
The Music Pavilion and the Tea Rooms were requisitioned by the Military Authorities.

August 1941
Discussions took place regarding the building of a 250,000 gallon water tank close to the Andrew Carnegie Statue between the two main pathways.

April 1941
A dam was built immediately to the north of the Double Bridge to provide a static water supply for use in the event of enemy action.

June 1940
In June 1940 a request was made for this part of Pittencrieff Park to be given over for the grazing of sheep and later in February 1941 a local farmer asked that he be allowed to plough it up and plant potatoes.

December 1940
Allotments were available in Pittencrieff Park from 1940 and remained after the war had ended due to the continued need for home grown vegetables.

Aerial photo (1946): Cities Revealed® copyright by The GeoInformation® Group 2013 and © Crown Copyright. All rights reserved.

Soldiers exercise in Pittencrieff Park

Peter Paul Leszczuk on his motorbike

OUR HQ TROOPERS HEADING FOR THE ROADBLOCK NEAR PITTENCRIEFF PARK.
ZOLNIERZE GWARDEI KRAJOWEJ ZMIERZAJACY W KIERUNKU BLOKADY DROGOWEJ PRZY PARKU PITTENCRIEFF

THESE PETROL BOMBS MAKE ME NERVOUS!
"NA WIDOK BUTELEK Z BENZYNĄ PRZECHODZĄ MNIE CIARKI!"

I CAN'T WAIT TILL WE LIGHT AND LOS A COUPLE OF THESE IN TRAINING NEXT WEEK!
"ZA TYDZIEŃ ĆWICZENIA! BĘDĘ MÓGŁ SOBIE KILKA ZAPALIĆ I PORZUCAĆ."

"CHŁOPAK NIE WIE, O CZYM MÓWI."

DID YOU HEAR ABOUT THAT NAVY BEEJIT?
"BYŁYŚCIEŚ O TYM MATOLE Z MARYNARKI?"

WORKING IN THE CITY CHAMBERS, JIMMY HEARD THE STORY OF A CAR CRASH & THE DRIVER LOOKING FOR COMPENSATION...
"JIMMY POWIEDZIAŁ SIĘ PODCZAS PRACY W RATUSZU, ŻE ZDRAŻYŁ SIĘ WYPADK SAMOCHODOWY I KIEROWNICA ALTA POMAGA SIĘ ODSZKODOWANIA."

THE ROADBLOCKS' FIRST AND UNINTENDED VICTIM. A NAVAL OFFICER FROM ROSYTH CRASHED INTO THE UNLIT BLOCKS IN THE BLACKOUT!
"PIERWSZA, PRZYPADKOWA OFIARA BLOKADY DROGOWEJ. OFICER MARYNARKI Z ROSYTH ZDRAŻYŁ SIĘ PODCZAS ZACIEMNIENIA Z NIEOŚWIETLONĄ BLOKADĄ."

I HAVE LOST MANY FRIENDS TO THIS WAR ALREADY!
"JUZ TERAZ STRACIŁEM W NIEJ WIELU PRZYJACIÓŁ."

ALL I WANT TO DO IS FIGHT FOR MY COUNTRY!
"AS DO I, AND YOU WILL HAVE YOUR CHANCE."
"JA TYLKO CHCĘ WALCZYĆ ZA OJCZYZYNĘ."
"JA RÓWNIEŻ. ZOBACZYSZ, BĘDZIESZ MIAŁ JESZCZE OKAZJĘ."

ROZUMIEM.

GLEN PARK - WIDOK NA OPACTWO

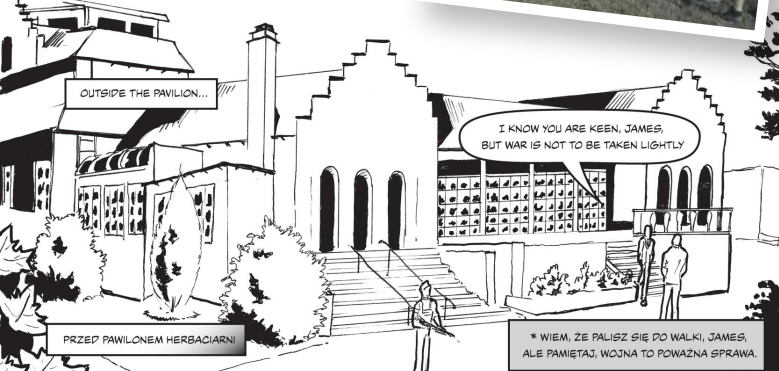
Many think of history as boring, but not for me. I've been a WWII soldier many times as a Defend Fife re-enactor. The most interest had in history before was reading Horrible Histories and the odd documentary, now I'm planning to take it at university.

Dunfermline's military significance in the war was unearthed by Forth Pilgrim - Anti-tank blocks now in Pittencrieff Park, trenches in fields & archived Polish Maps showing defensive schemes, against invasion. People's stories have also been collected. The festivals draw thousands of people. The big discovery is the extent of the involvement of the Polish army in our city.

Historia jest dla wielu tematem dosyć nudnym – ale nie dla mnie. Niejednokrotnie brałem udział w inscenizacjach historycznych organizowanych przez Defend Fife, grając żołnierza z czasów II Wojny Światowej. Moje zainteresowanie historią ograniczało się kiedyś do czytania „Strrarsznych historii” i sporadycznego oglądania filmów dokumentalnych. Dziś planuję zapisać się na studia historyczne.

O znaczeniu militarnym Dunfermline podczas wojny przypomniała nam organizacja Forth Pilgrim. Dzięki niej dowiedzieliśmy się o zaporach przeciwczołgowych w parku Pittencrieff, pobliskich okopach i polskich mapach archiwalnych przedstawiających plan obrony miasta przed niemiecką agresją. Poznaliśmy przy tym również wiele ludzkich historii. Festyny historyczne organizowane przez Forth Pilgrim przyciągają co roku tłumy ludzi. Prawdziwym odkryciem okazały się informacje o skali zaangażowania Wojska Polskiego w przygotowania obronne na terenie naszego miasta.

Duncan Graham

Second Lieutenant Piotr Paweł Leszczuk, 8th Rifle Battalion, 1st Polish Armoured Division: taken about December 1943

Peter Paul Leszczuk

Piotr Paweł Leszczuk (1916-99) escaped from Poland in September 1939, crossed the border into Hungary, and eventually joined the Polish Army in France. After the fall of France, he managed to board a Royal Navy destroyer, which landed him in Plymouth. As a member of the 3rd Cadre Rifle Brigade, he first came to Dunfermline in March 1941. Most officers of this Polish unit were billeted at the Women's Institute in Pilmuir Street with the rest, including 2/Lt Leszczuk, staying at the Glen Pavilion. From 1941-43 he served with the British Army in West Africa, after which he returned to Scotland to join the 1st Polish Armoured Division. At the war's end Lt Leszczuk had no desire to live in Poland under Communist rule. He settled in Dunfermline and, from 1950-58, worked in West Africa. Thereafter, he spent the rest of his days in this, his adopted town.

Piotr Paweł Leszczuk (1916-1999) opuścił Polskę we wrześniu 1939 r. Przekroczywszy granicę węgierską, przedostał się do Francji, gdzie wstąpił w szeregi Wojska Polskiego. Po upadku Francji udaje mu się wejść na pokład jednego z brytyjskich niszczycieli i dotrzeć do portu w Plymouth. Do Dunfermline przybył po raz pierwszy w marcu 1941 r. jako żołnierz 3. Brygady Kadrowej Strzelców. Większość oficerów z jednostki Leszczuka otrzymało wtedy zakwaterowanie w siedzibie stowarzyszenia kobiet Women's Institute przy ul. Pilmuir Street. Pozostali żołnierze, w tym podporucznik Leszczuk, zostali rozlokowani w pawilonie w Parku Pittencrieff. W latach 1941-1943 Leszczuk służył w Afryce Zachodniej w szeregach Armii Brytyjskiej, a po powrocie do Szkocji dołączył do 1. Dywizji Pancerniej. Nie chcąc żyć pod rządami komunistycznymi, postanawia zamieszkać po wojnie w Dunfermline. W 1950 r. Leszczuk podejmuje pracę w Afryce Zachodniej, a osiem lat później osiada na dobre w Dunfermline, gdzie spędza resztę życia.